finnfund

11.5.2026

Ulkoasiainvaliokunta 12.5.2026 kello 13.15
UaV@eduskunta

Sihteeri Noora Mäkeläinen

Asiantuntijalausunto VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030, teema kehitysyhteistyövarat ja esitetty leikkaus laina- ja sijoitusmuotoiseen kehitysrahoitukseen

KESKEISET HUOMIOT

- Finnfundista on tullut Suomen kehityspolitiikan keskeinen väline erityisesti yksityisen pääoman mobilisoinnissa, ilmastorahoituksessa ja strategisesti tärkeiden markkinoiden kehittämisessä. Sen nykyinen toimintamalli perustuu vakaaseen ja ennakoitavaan pääomitukseen. Kolmannes yhtiön taseesta on rahoitettu valtion pitkäaikaisilla vaihdettavilla lainoilla, jotka on myönnetty laina- ja sijoitusmuotoisesta kehitysrahoituksesta vuosina 2016 ja 2019. Lisäksi sijoitusmuotoisesta kehitysrahoituksesta on tehty sijoitus Finnfundin Digital Access Impact Fund -rahastoon vuonna 2026.

- Vaihdettavien lainojen takaisinmaksun käynnistyminen ilman vastaavaa pääomitusta tai konversioita loisi markkinoille kielteisen signaalin valtion tuen heikkenemisestä. Se voisi olennaisesti nostaa yhtiön rahoituskustannuksia sekä heikentää mahdollisuuksia mobilisoida yksityistä pääomaa.

- Riskinä on, että Finnfund joutuisi asteittain supistamaan sijoitustoimintaansa ja siirtymään nykyisen sijoitussalkun hallittuun alasajoon velkojen takaisinmaksun turvaamiseksi. Tällä olisi merkittäviä kehityspoliittisia, ulko- ja turvallisuuspoliittisia sekä elinkeinopoliittisia vaikutuksia Suomelle.

- Valiokunnan olisi syytä arvioida laina- ja sijoitusmuotoisen kehitysyhteistyörahoituksen leikkauksia myös strategisen kilpailukyvyn, taloudellisen turvallisuuden ja geopoliittisen vaikuttavuuden näkökulmasta.

- Laina- ja sijoitusmuotoinen kehitysyhteistyö eroaa avustusmuotoisesta kehitysyhteistyöstä sekä riskiprofiilin että sen merkittävän vipuvaikutuksen osalta. Pääoma ei kulu vaan se kiertää aina uusiin sijoituksiin.

Teollisen yhteistyön rahasto Oy (FINNFUND) / Fonden för industriellt samarbete Ab (FINNFUND)
Postiosoite/Postadress PL 147, 00181 Helsinki – PB 147, 00181 Helsingfors **Käyntiosoite/Besökadress** Porkkalankatu 22 A, 00180 Helsinki – Porkalagatan 22 A, 00180 Helsingfors **Puhelin/Telefon** 09 348 434 **Internet** www.finnfund.fi **S-posti/E-post** etunimi.sukunimi@finnfund.fi
Y-tunnus/FO-nummer 0356880-6 Helsinki ALV rek. – Helsingfors Moms.reg.

Confidential

TAUSTOITUS

Finnfund toimii Suomen kehitysrahoitusyhtiönä ja täydentää avustusmuotoista kehitysyhteistyötä markkinaehtoisilla rahoitusinstrumenteilla. Yhtiön toimintamalli perustuu pitkäjänteisiin sijoituksiin kehittyvillä markkinoilla erityisesti ilmasto-, energia-, metsä- ja maatalous-, infrastruktuuri- ja digitaalisten palveluiden ja rahoitussektorin hankkeisiin.

Valtion omistajastrategian mukaisesti Finnfund on merkittävästi mobilisoinut mukaan sijoitustoimintaansa yksityistä rahaa kohteisiin, joihin kaupallinen rahoitus ei ilman riskinjakomekanismia tyypillisesti kohdistuisi. Finnfund on onnistunut moninkertaistamaan julkisen rahoituksen vaikuttavuutta saamalla mukaan yksityisiä sijoittajia ja markkinaehtoista velkarahoitusta. Tämä moninkertaistaa vaikuttavuuden ja auttaa hallitsemaan kehitysyhteistyön kokonaiskustannuksia.

PÄÄOMALISÄYSTEN JA VAIHTOKELPOISTEN LAINOJEN MERKITYS FINNFUNDIN TOIMINTAKYVYLLE

Finnfundin toimintaa on historiallisesti vahvistettu valtion pääomituksilla. Viime vuosina pääomankorotukset ovat yleensä olleet 5–15 miljoonan euron luokkaa. Lisäksi vuosina 2016 ja 2019 yhtiölle myönnettiin kaksi vaihtokelpoista lainaa, yhteensä 340 miljoonan euron arvosta. Se, että lainat olivat pitkäaikaisia ja osakepääomaksi vaihdettavia, on viestinyt markkinoille Suomen valtion pitkäjänteisestä sitoutumisesta Finnfundiin ja sen erityistehtävään. Tämä on puolestaan tukenut yhtiön luottokelpoisuutta ja mahdollistanut yksityisen pääoman hankinnan markkinoilta kilpailukykyisin ehdoin. Kolmasosa yhtiön taseesta on rahoitettu markkinoilta, lähinnä laskemalla liikkeelle kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän joukkovelkakirjalainoja kansainvälisille pääomamarkkinoille.

Yhtiön pääoma ja lainatut varat on nyt sijoitettu hankkeisiin, joilla saadaan aikaan vaikuttavia tuloksia. Vuonna 2025 Finnfundin sijoitussalkku, sitoumukset ja sijoituspäätökset olivat yhteensä 1,22 miljardia euroa. Uusia sijoituksia on tehty vuosittain noin 200–250 miljoonalla eurolla.

Toiminnalla on myös jatkuvasti kasvava ja kiinteä yhteys suomalaiseen elinkeinoelämään. Vuonna 2025 jo yli puolessa uusista sijoituksista oli mukana suomalaisia yrityksiä omistajina, sijoittajina, teknologiatoimittajina tai palvelutarjoajina. Yhtiö on onnistuneesti hyödyntänyt suomalaista teknologiaosaamista useilla eri sektoreilla, digitaalisista yhteyksistä tietoturvaan ja uusiutuvasta energiasta ruokaturvaan. Isossa kuvassa toiminta vahvistaa maiden riippumattomuutta geopoliittisesti. Tämä kaikki edellyttää vakaata omarahoituspohjaa.

Confidential

Mikäli Finnfund joutuisi aloittamaan lainojen takaisinmaksun ilman vastaavaa pääomitusta tai konversiota, markkinoille voisi muodostua käsitys valtion tuen asteittaisesta heikkenemisestä. Tällä voisi olla huomattava vaikutus yhtiön luottoluokitukseen, ulkoisen rahoituksen hintaan ja jälleenrahoituksen saatavuuteen sekä yksityisen pääoman mobilisointikykyyn

Käytännössä seurauksena voi olla tilanne, jossa Finnfund joutuisi varautumaan ulkoisten velkojen takaisinmaksuun. Tämä edellyttäisi uusien sijoitusten merkittävää vähentämistä ja olemassa olevien sijoitusten realisointia. Jotta vuonna 2030 alkavalla vuosikymmenellä erääntyvät velat kyettäisiin maksamaan takaisin, tulisi toiminnan supistaminen aloittaa jo Suomen valtion velkojen lyhennysten alkamisajankohtana eli vuonna 2027.

STRATEGISET VAIKUTUKSET

Kehityspoliittiset vaikutukset

Laina- ja sijoitusmuotoisen kehitysyhteistyön supistuminen vähentää Suomen kykyä osallistua pitkäjänteiseen kehitysrahoitukseen erityisesti korkean riskin toimintaympäristössä. Vaikutukset kohdistuisivat todennäköisesti ilmastorahoitukseen, uusiutuvaan energiaan, digitaaliseen infrastruktuuriin, rahoitussektorin kehittämiseen sekä yksityisen sektorin kasvun tukemiseen kehittyvillä markkinoilla. Koska kyseiset instrumentit mobilisoivat yksityistä pääomaa julkista rahoitusta laajemmin, vaikutukset olisivat nimellisiä budjettileikkauksia suurempia.

Ulko- ja turvallisuuspoliittiset vaikutukset

Kehitysrahoitus on yhä tärkeämpi osa geopoliittista vaikuttamista. Eurooppalaisten kehitysrahoituslaitosten rooli on kasvanut tilanteessa, jossa strateginen kilpailu investoinneista, teknologiasta ja infrastruktuurista on voimistunut. Suomen kyvyn heikkeneminen osallistua kehitysrahoitukseen voi kaventaa vaikutusvaltaa strategisesti tärkeissä kumppanimaissa, EU:n kehitysrahoitusyhteistyössä sekä puhtaan siirtymän toimeenpanossa.

Vaikka Suomi on historiallisesti panostanut kansalliseen kehitysrahoittajaansa oleellisesti muita Pohjoismaita vähemmän, vivutus markkinoilta ja aktiivisuus valituilla sektoreilla, erityisesti digitalisaatiossa, ovat pitäneet Finnfundin pohjoismaisten verrokkiensa tasolla. Parin viime vuoden aikana yhtiö on onnistuneesti hakenut ja saanut Euroopan komissiolta kestävän kehityksen rahaston (EFSD+) takuita, erityisesti suomalaisten yritysten kannalta kiinnostavalle digisektorille. Takuut ovat kuitenkin vain riskinjakoa, eivät rahoitusta. Vaihdettavien lainojen takaisinmaksu ilman kompensoivia toimia vaarantaisi Finnfundin kyvyn hyödyntää EFSD+ takuita ja pudottaisi yhtiön pohjoismaisesta viiteryhmästä selvästi marginaalisemmaksi ja Suomen intressien kannalta heikommaksi toimijaksi.

11.5.2026

SUOSITUKSET

Valiokunnan on syytä kiinnittää erityistä huomiota siihen, että laina- ja sijoitusmuotoiset kehitysyhteistyöinstrumentit eroavat luonteeltaan olennaisesti perinteisestä budjettimuotoisesta kehitysyhteistyöstä. Sijoitusmuotoisten instrumenttien vaikutukset perustuvat erityisesti vipuvaikutukseen, markkinan rakentamiseen sekä yksityisen pääoman mobilisointiin.

Esitän valiokunnan harkittavaksi seuraavia toimenpiteitä:

1. Vaihtokelpoisten lainojen konvertointi osakepääomaksi aloitetaan tulevalla hallituskaudella.

2. Ellei konvertointia ole mahdollista, Finnfundin toimintakyky turvataan tekemällä vähintään takaisinmaksujen suuruisia pääomankorotuksia.

3. Merkittävä osa laina- ja sijoitusmuotoisista kehitysyhteistyövaroista kohdennetaan jatkossakin Finnfundille, esimerkiksi tekemällä sijoituksia sen hallinnoimiin, yksityistä pääomaa mobilisoiviin rahastoihin. Kehitysvaikutusten edistämisen ohella tämä tukee myös Suomen kauppa- ja kehityspoliittisia tavoitteita sekä uusien markkinoiden avaamista suomalaisyrityksille.

Teollisen yhteistyön rahasto Oy (FINNFUND)

Jaakko Kangasniemi
toimitusjohtaja

Confidential